

Lietuvos meno kūrėjų asociacija

Sigutė Stonytė: „Esu laiminga!“

2012-10-01

ŽURNALAS: Muzikos Barai

TEMA: Interviu

AUTORIUS: Audronė Žigaitytė, Gerūta Griniūtė

DATA: 2012-10

Sigutė Stonytė: „Esu laiminga!“

Audronė Žigaitytė, Gerūta Griniūtė

R. Strausso Salomėja operoje „Salomėja“, R. Wagnerio Elizabetė „Tanhoizeryje“, Violeta G. Verdi „Traviatoje“, Tatjana P. Čaikovskio operoje „Eugenijus Oneginas“, taip pat Larina „Onegine“ (režisierės D. Ibelhauptaitės pastatymas) – tai tik mažytė dalis įvairiaspalvių Lietuvos nacionalinio operos ir baleto teatro solistės Sigutės Stonytės vaidmenų Lietuvos ir užsienio teatrų scenose. Reginti ir girdinti solistę, taip darniai gyvenančią su muzika, atsakingai, tačiau su subtiliu humoru žvelgiančią į gyvenimo detales, norisi iš arčiau pažvelgti į jos pasaulį.

Vieną ramią popietę nusišypsojo laimė prie kavos puodelio susėsti kartu su operos soliste Sigute Stonyte ir kompozitore Audrone Žigaityte. Pašnekesio metu kartais ramūs ir rimti, kartais šmaikštesni Sigutės Stonytės žodžiai susidėliojo į labai įvairiapusiškos, visuomet tiesios asmenybės paveikslą. Pokalbis pralėkė tarsiu muzikos kūrinys: vienu įkvėpimu, tačiau palikdamas gilų įspūdį.

I dalis. Allegretto

Audronė Žigaitytė: Pirmą kartą Sigutę Stonytę, tuo metu pirmakursę, išgirdau dainuojančią Balio Dvariono „Žvaigždutę“ Nacionalinės filharmonijos didžiojoje salėje. To iki šiol negaliu pamiršti. Kaip tuomet Dvariono „Žvaigždutė“ atsirado Jūsų repertuare ir kiek jame dabar yra lietuviškos muzikos?

Sigutė Stonytė: Pirmiausia, „Žvaigždutė“ man asocijuojasi su Beatriče Grincevičiūte. Manau, jog „Žvaigždutę“ gali dainuoti žmogus, kuris sugeba iki tos žvaigždutės pakilti. Ne sužvaigždėjimo prasme, žinoma, bet pajausdamas tą vaiskumą, tyrumą. Aš žinojau, kad galiu dainuoti šį kūrinį. Bet jį man atvėrė Grincevičiūtė.

Lietuviškos muzikos mano repertuare yra gana daug. Joje galima rasti daug skaidros.

A. Ž.: Jus daugiau įsivaizduojame teatro scenoje, o kur skamba toji lietuviška muzika?

S. S.: Koncertuose, festivaliuose... Tytuvėnuose, Užutrakyje, Kelmės dvare, Zapyškio bažnytelėje, Klaipėdos koncertų salėje ir t. t. Visuomet greta didžiųjų – Mozarto, Händelio – į programą įpinu ir lietuvių kompozitorių kūrinį.

A. Ž.: Sigutę Stonytę mes žinome kaip vieną didžiausių muzikos stilių specialistų. Vokiška muzika atliekama vokiška kultūra, italų muzika turi jai būdingą raišką. O kas toji lietuvių muzika ir ar ji turi, Jūsų požiūriu, savitą stilistiką?

S. S.: Žinoma, turi. Aš manau, kad svarbiausia drąsiai tai išreikšti. Mumyse jau yra lietuvių autoriai. Štai kad ir atliekant Dvariono Dalią: išsižioji – ir jau turi. Žodžiai patys liejasi. Stilius yra viduje. Nereikia bijoti to išreikšti. Reikia išgyventi, tarsi būtum autoriaus dalis. Lietuviui tai artima. Tą pačią lietuvių liaudies dainą galima atlikti kaip nenusakomą šedevrą, į ją galima sudėti visą savo kultūrą.

Gerūta Griniūtė: O kaip į lietuvišką muziką reaguoja užsienio publika, ar supranta ją?

S. S.: Taip, užsieniečiai supranta lietuvišką muziką ir jiems ji labai patinka. Užsienio publika bisui renkasi būtent lietuviškus kūrinius. Jei žodis pasakomas formaliai, niekas nesupras, apie ką dainuoja. Bet jeigu tavo akys, balsas ir mintis susilies į visumą, kiekvienas supras, ką nori pasakyti. Muzika yra galinga, tik ją reikia pateikti stipriai, įtikinamai, nuoširdžiai, atvirai, su aistra ir temperamentu. Tuomet visi patikės.

G. G.: Jūs sakote, kad muzika yra universali kalba?

S. S.: Jei atlikėjas pats supranta, apie ką dainuoja, tada supranta ir publika. Mokydamiesi studentai visuomet supranta tekstą, kad ir kokia kalba dainuotų. Sunkiau, jeigu jie neturi užtektinai techninių priemonių, vokalinį galimybių, kad galėtų išreikšti ir perteikti mintį.

A. Ž.: Lyginant su pasaulinių atlikėjų įrašais, dažnam mūsų atlikėjui pakilti „virš“ natų yra nemenka problema. Kaipgi pasiekti, kad interpretacijoje kuo mažiau liktų „grynojo“ teksto, ar turite interpretacijos paslapčių?

S. S.: Štai, pavyzdžiui, yra žodis „mirtis“. Jį galima ištarti labai šviesiai arba labai niūriai. Viskas priklauso nuo to, kaip pavyksta valdyti vokalinį aparatą.

A. Ž.: Bet juk pakilimas „virš“ natų yra ne vien dainininkų problema. Siečiau tai su interpretacija plačiąja prasme. Kiek atlikėjo visapusiškumas ir mąstymas turi įtakos?

S. S.: Viskas susideda: mąstymas, vaizduotė, filosofiniai dalykai, žinios. Kameranė muzika yra tikrai sunki. Ją atliekant, žmoguje susilieja viskas, kas tik gali susilieti muzikoje.

A. Ž.: Kiek reikia atiduoti savęs mokiniams, kad jie suprastų tai, ką Jūs žinote ir patiriate, tai, kas Jums yra?

S. S.: Darbas labai įdomus, tačiau kartu jis kenkia balsui. Savo balsu stengiuosi

mokiniam nerodyti to, apie ką kalbu, skatinu juos visuomet būti supratingus, ir tada, kai dirigentas ar koncertmeisteris išsakys pastabas ir negalės visko iliustruoti balsu. Visur reikalinga įtaiga. Tačiau man svarbiausia, kad jie žinotų, kas jie yra: koks jų balsas, kokia jų perspektyva. Galbūt kartais yra skaudu, tačiau kai kurie jau mokydami pirmame ar antrame kurse suvokia, jog niekada nebus stiprūs, labai ryškūs, kad jų konkurentai bus stipresni. Tačiau tada įvyksta stebuklas: žinodami tai, jie stengiasi kuo daugiau iš savęs ištraukti. Kartais kolegos pataria: „Tik nesakyk jam ar jai nieko, tegu galvoja, kad viskas yra gerai.“ Tačiau aš negaliu apgaudinėti. Tik žinodamas, kas yra, studentas ima stengtis, įdeda daugiau jėgų ir niekada nenusivilia, atvirščiai: patirtis, kai jaunas žmogus, pažinęs save ir savo galimybes, stengiasi ir siekia, yra didžiausia mano pergalė. Dažnai toks žmogus pateikia siurprizą: regis, toks silpnas balsiukas, tačiau kaip įdomu klausyti.

A. Ž.: Yra intriguojantis Marios Callas personažas pjesėje „Meistriškumo pamoka“. Dramaturgas pajuto pedagoginio darbo specifiką, išraiškingai parodė, kad būtina siekti absoliutaus persikūnijimo, personažo įtaigos. Kiek savęs tenka atsisakyti dėl personažo psichologijos, situacijos?

S. S.: Šią pjesę žiūrėjau porą kartų. Kiek man teko skaityti apie Marią Callas, tai buvo labai subtili, aukštos kultūros, švelni moteris. Tačiau pjesėje ji parodyta taip, kad būtų įdomi publikai. O jaunam žmogui sudėtinga nupasakoti tiksliai, kas ir kaip turėtų būti. Dėstant galima „užmesti štrichus“ jų ateičiai. Kai kurie studentai, kurie vėliau išvyksta į Italiją ar Vokietiją, paskambinę sako: „Tik dabar iš tiesų suprantu, ką Jūs tada sakėte“. Sakyti reikia, bet norėti, kad iškart bus taip, kaip pasakai, nereikėtų. Manau, būtina pasėti sėklą, mokinys turi tai turėti. O jau vėliau, po kiek laiko, tai gali išaugti į kažką daugiau. Lietuvoje viešėjęs nuostabus italų dirigentas Daniele Rustioni yra pasakęs, kad žmogus, kuris tų sėklų negavo pradžioje iš savo vokalo pedagogų, visą gyvenimą ieškos papildomų dėstytojų, mokės pinigų ir niekada niekas neišdygs. Tačiau pasodinus tą tikrąjį grūdėlį, žmogus vystysis, mokysis, ir tas grūdelis sudygs. Manau, svarbiausia yra konkretūs dalykai. Žmogus viską turi pasiekti per realius dalykus. Svarbu išdėstyti esmę apie kvėpavimą, gerklę, išaiškinti, koks yra kūrinys, apie ką jis, sudėlioti konkrečius taškus. Tuomet visa kita pamažu ateis, žmogus ras savo kelią, dainuos.

A. Ž.: Be kokių mokinių nenorėtumėte savo biografijos?

S. S.: Kiekvienas išsineša dalį tavęs. Tam, kuris galbūt mažiau apdovanotas, skiri begales laiko, kad jis galėtų gyventi toliau, žinotų tiesą. Yra tokių, tačiau aš negaliu nė vieno išskirti. Yra žmonių, kurie artimesni tavo esybei, kurie iškart supranta, kiti uždaresni, labiau kompleksuoti, kai kurias savybes atsinešę iš šeimos.

A. Ž.: O kas Jus formavo? Klaipėdiečiai jaučia šiokių tokių atotrūkį nuo visos Lietuvos...

S. S.: Visos vertybės formavosi šeimoje: ištikimybė, meilė, pasiaukojimas, švelnumas... Mano tėveliai buvo paprasti žmonės, dirbo prie jūros, su technika susijusį darbą, o su muzika neturėjo jokių sąsajų. Bet suvokiu, kokie tai buvo turtingi žmonės. Meilė, polinkis į gilumą, pokalbiai su mama, nesumeluota, tikroji meilė, tėčio žemaitiškas užsispyrimas, tačiau kartu ir vidinė švara – visa tai iš šeimos. Kai pirmąsyk išgirstu studentus, iškart pastebiu, ką jie atsineša iš šeimos. Visa dvasia yra šeimoje.

G. G.: Jei pastebite, kad studentui nesiseka, ar mėginate jį kaip nors motyvuoti?

S. S.: Mano klasėje nebūna buitinių diskusijų. Žmogus atėjo ir žino, kad dabar dainuosime Mozartą. Jei balsas nelabai skambus, jei, pavyzdžiui, studentas atėjo iš šokio pamokos, vadinasi – tądien dirbsime daugiau. Studentai žino, jog pamoka nėra prieglobstis. Suprantama, kartais matau, kad jaunuolis yra prislėgtas, nelabai gerai jaučiasi, tačiau po pamokos jis išeina pakylėtas. Mano pamokoje nėra specialios motyvacijos. Net vidutiniškų galimybių žmogus gali daug pasiekti darbu. Tokie atlikėjai yra laimingi, jie jaučiasi einantys savo keliu. Blogiau, kai studentui yra sakoma, koks jis puikus atlikėjas, o po keleto perklausų jis niekur nepatenka, nusivilia. Taip nutinka, kai jis nežino apie save tiesos.

A. Ž.: Jūs savo praktika tai įrodėte. Nuo vaikystės mėgstu operą „Eugenijus Oneginas“, ir taip genialiai padainuoti Lariną retai kam pavyksta! Larina ir Auklė anksčiau būdavo iš esmės nepastebimos. O štai Dalios Ibelhauptaitės režisuotame spektaklyje pamatėme, jog mažų vaidmenų išties nėra...

G. G.: Teko girdėti, kad Jums įdomūs maži, epizodiniai vaidmenys... O kiek jų turėjote?

S. S.: Ne tiek daug, tačiau man įdomu atlikti komiškus, charakterinius vaidmenis, kuriuose daugiau spalvų. Žinoma, viskas yra įdomu, visko gavau. Buvau ir Cerlina, ir Larina iš draugystės ir meilės bohemiečiams. Žinojau, jog tame kolektyve yra kūrybinė laisvė. Visi džiaugiasi vienas kitu ir tuo, ką daro. Štai visą gyvenimą svajojau scenoje rūkyti – ir režisierė labai noriai priėmė mano idėją (*juokiasi*).

A. Ž.: O kokie dar režisieriai leidžia tiek improvizacijos?

S. S.: Vis dėlto nuostabiausias režisierius yra Eimuntas Nekrošius. Su juo teko dirbti tik „Otele“, tačiau jis vainikavo mano supratimą, kaip harmonijoje ir tikslume atrasti improvizaciją. Kaip apibūdinant Mozarto muziką: juokas pro ašaras. Toks yra Eimuntas Nekrošius. Jo genialumas slypi ten, kur tikslume improvizuojama. Tik dirbdama su juo tą patyriau. Tai labai subtilūs, nepaprasti, šamaniški dalykai. Tai – daugiau nei režisūra.

A. Ž.: Žinant, kiek visko esate dainavusi, kirba klausimas: ar svajonėse nėra Izoldos?

S. S.: Izoldą dainuočiau su džiaugsmu. Galbūt naujausiame mūsų teatro pastatyme – balete pagal R. Wagnerio „Tristaną ir Izoldą“ teks dainuoti Wagnerio dainas (Mathildos Wesendonk žodžiai). Wagnerio muzika rašyta nei sopranui, nei mecosopranui, dėl to tai labai įdomi medžiaga. Izolda – iš tiesų mano svajonė...

A. Ž.: Visos kitos Wagnerio sukurtos moterys „augino“ būtent šią moterį.

G. G.: O ar yra vaidmenų, kurių atsisakote?

S. S.: Labai daug esu atsisakiusi. Kai atėjau į teatrą, man buvo paskirta Madam Baterflai, bet jos atsisakiau. Maestro Aleksai sakiau, kad man dar nėra nė trisdešimties, tad kaip galiu dainuoti tokį personažą? Žinoma, didžiulė paskata iš karto gauti tokį didelį vaidmenį. Kai dalyvavau perklausoje, dainavau paskutinę Baterflai ariją – dramatišką atsisveikinimą su vaikučiu. Tuomet dirigentas „užsikabino“ ir

paskyrė man visą partiją, o aš pabėgau nuo jos.

Buvo ir Elvyra „Don Žuane“ – jos taip pat atsisakiau. Užsimaniau Cerlinos, nors žinojau, kad Elvyra kaip tik mano balsui. Tačiau kodėl gi aš turėčiau dainuoti Elvyrą? Man įdomesnė buvo Cerlina. Dar buvo „Fidelio“ Leonora ir daug kitų. Negriebiau visko, ką siūlydavo – ir nesigailiu. Ir dabar ne viską imu.

Štai neseniai atsisakiau Rozalindos „Šikšnosparnyje“. Ji buvo paskirta ir anksčiau, tačiau jos atsisakiau ir tada, ir dabar. Manau, kad tas partijas turi atlikti jauni žmonės. Jau Cerlina buvo mano kaprizas, bet dabar kaprizus tramdau.

A. Ž.: O kiek savęs tenka atsisakyti, kuriant vaidmenį? Kiek tame vaidmenyje turi būti natūralių išgyvenimų? Kiek reikia būti patyrusiai analogiškų situacijų, kad jas pavyktų perteikti scenoje? Ar atvirksčiai – gyvenimas ir emocijos scenoje visai nesusiję dalykai?

S. S.: Manau, kad moteriai atlikėjai gyvenimo patirtis visada labai svarbi. Ir meilė, ir vaiko gimimas, ir artimųjų mirtys – viskas susideda. Kita vertus, gyvenime galima to nepatirti. Jei turi gerą meninę intuiciją, nebūtina viską iškentėti ir išnešioti savyje. Tai vertinu atsargiai. Žinoma, jei gyvenimas davė patirties, tuomet tai savaime gerai, bet jei tos gyvenimo mokyklos nebuvo daug, o žmogus meniškas, intuityvus, tuomet visa kita gali būti nereikšminga. Pagaliau energetika ir istorija yra kiekvieno kompozitoriaus natose. Jei viską perskaitai, supranti, tuomet gali perteikti tuos išgyvenimus, nebūtina pačiam būti plakamam tragedijų.

A. Ž.: Kiek Jūsų pedagoginiam darbui įtakos turėjo Jūsų pačios mokytojai?

S. S.: Savo darbo su studentais stilių sukūriau pati. Manau, jog iš savo pedagogų neperėmiau specifinio darbo stiliaus.

A. Ž.: O protestas prieš buvusį darbą? Juk didžiausi atradimai gimsta neigiant ką nors, kas nepatiko. Mano pedagoginė metodika grindžiama tuo, kas man nepatiko, todėl stengiuosi viską daryti taip, kaip norėčiau, kad būtų.

S. S.: Studentas ateina su savo problemomis. Juk aš dirbu jam, dėl jo, o ne dėl to, kad man kažkas nepatinka ar noriu, kad būtų taip ir ne kitaip. Kiekvienas studentas man yra atskiras. Su kiekvienu turi dirbti skirtingai. Galbūt vienam reikia pasakyti griežtai, jis tokiu būdu „susikrato“, o su kitu reikia kalbėti labai subtiliai, tada jis atsiskleidžia.

Iš mano pedagogų Zenonas Paulauskas labai subtiliai reaguodavo į kiekvieną atlikėją. Jei jo paklausdavo: „O kodėl ji taip kvėpuoja?“, dėstytojas atsakydavo: „Palikite ramybėje, jai taip reikia“. Jis juto prigimtį ir jos nedraskė. Nemanau, kad sekiau jo pėdomis, tačiau mėstau taip, kaip jis.

A. Ž.: Tarp Jūsų mokinių yra unikalus sopraninas – Viktoras Gerasimovas, taip pat klaipėdietis. Manau, jog klaipėdiečiai yra patys balsingiausi žmonės. Tačiau kalbant apie fiziologiją, kas yra sopraninas?

S. S.: Taip, jie tikrai turi kažką balsuose. Galbūt minėtas atitrūkimas, buvimas toliau tai duoda.

Sopraninas dainuoja falcetu. Viktoras Gerasimovas dainavo diskantu „Gintarėlio“ chore, pasąmonėje tai užsifiksavo, tad jau subrendęs, po mutacijos, jis nenorėjo prarasti to skambėjimo. Tai vienas tų subtilių dalykų. Iš pradžių jo balsas buvo labai trapus, tik vėliau tapo tvirtas. O tuo trapiuoju laikotarpiu, jei būtų dirbęs su dėstytoju, kuris nebūtų leidęs dainuoti falcetu, jis būtų tapęs lyriniu baritonu, kuriam veikiausiai nelabai sektųsi, nes jo pasąmonėje diskanto balsas buvo svarbesnis. Dabar jis baigė studijas, ir jei Klaipėdoje bus statoma kokia barokinė opera, tuomet puiku. Viktoras buvo išvykęs į Angliją, metus ten mokėsi, tačiau grįžo į Lietuvą, nori dainuoti čia, kur labiau rūpinamasi jaunu žmogumi. Anglijoje buvo vertinami kiti dalykai.

A. Ž.: Jei tai pasąmonės dalykai, tai kodėl anksčiau vyrai būdavo kastruojami siekiant išgauti reikiamą balso tembrą?

S. S.: Tai susiję ir su hormonais. Visi mes turime daugiau vyriškų arba moteriškų hormonų. Yra vyrų, turinčių daugiau moteriškų hormonų, tai veikia balsą. Būna moterų, dainuojančių labai žemu balsu, kontraltu. Tokios moterys turi daugiau vyriškų hormonų, kaip, pavyzdžiui, Marilyn Horne. Tai – fiziologija.

G. G.: Grįšiu prie išvykimo į užsienį. Ar skatinate savo studentus vykti pasisemti žinių svetur?

S. S.: Dabar yra labai daug galimybių, atviros durys išvažiuoti. Užsienio kalba, bendravimas, matymas, kas vyksta aplink – puiki patirtis. Visada skatinu.

G. G.: O kalbant apie įvairius projektus, konkrečiai – televizijų projektus, ar manote, jog toks projektas kaip „Triumfo arka“ yra geras kelias jaunam žmogui save pristatyti?

S. S.: Kiekvienas eina savo keliu. O kalbant konkrečiai apie „Triumfo arkos“ projektą, tai manau, kad jis nuostabus. Pirmoji „Triumfo arka“ buvo kaip sukrėtimas, sproginimas ir jauniems atlikėjams, ir žiūrovams. Net ir dabar, praėjus daug laiko, sulaukiu skambučių su prašymais paklausti kieno nors dukrą, kuri nori studijuoti dainavimą. Primenu, jog puikių profesorių turime visą akademiją, tačiau tuomet man atsako: „Ne, mes norime pas jus, norime išgirsti teisybę“. Tai yra didžiulis komplimentas, džiaugiuosi. Nemanau, kad projekte dalyvavę kiti profesoriai melavo, tačiau mano pasisakymai galbūt buvo taikliausi. Projektas atvėrė galimybę pastebėti operos solistus. Pavardės pažįstamos, arijos jau žinomos, žmonės jų nori klausyti gyvai.

A. Ž.: Ar negaila, kad Jūsų jaunystėje tokių projektų nebuvo?

S. S.: Negaila. Tada buvo kitų dalykų. Jaunystėje neteko dalyvauti tokiaame projekte, tačiau dabar vis tiek patekau (šypsosi). Viskam savas laikas.

G. G.: O ką Jūs manote apie komercinių televizijų projektus, apie solistus, kurie eina į tokius projektus šokti?

S. S.: Aš į tai žiūriu labai teigiamai. Kūnui fizinis krūvis yra reikalingas. Juk jie įgyja kūno laisvės, o ir eisena tampa kitokia. Jei tik jauni žmonės sugeba suderinti darbus su tokiais projektais – labai gerai. Patirtis ir nauda profesijai.

II dalis. Menuetas

A. Ž.: Esate trečioji Karnavičių dinastijos moteris dainininkė šalia vyro pianisto. Ar tai pragmatiškumas, siekiant nenutraukti dinastijos, ar atsitiktinumas ir spontaniškumas?

S. S.: Be abejonės, atsitiktinumas. Juk aš neanalizavau Karnavičių giminės istorijos ir negalvojau, kad štai dabar man reikėtų pasistengti. Visada buvau atviras ir naivus žmogus. Ir dabar tokia esu. Aš patyriau tikrą meilę. Tai – neišpasakytai sunki liga... Ir tada apie jokių suplanavimus neįmanoma galvoti.

A. Ž.: Gal prisiminkite savo vaikystę. Kaip pradėjote dainuoti, ar buvo kokių įsimintinų įvykių, nutikimų?

S. S.: Turėjome namuose seną didelį radiją, kuri įsijungusi klausydavau Georgo Otso dainų, jas vėliau atmintinai dainuodavau kaip lopšines savo mažesniajam broliukui. Man buvo ketveri metai, o jam – dveji. Supdavau jo lovytę ir dainuodavau visą Otso repertuarą...

A. Ž.: O ar buvote padauža? Ar esate prikėrusi eibių?

S. S.: Kaip čia pasakius (*juokiasi*). Žemaitijos kaime visko prikėrusdavome, bet senelis mane labai mylėjo, viską atleisdavo dar pridurdamas: „Aš toks pats buvau“. Būdavau mūsų vaikiškų renginių iniciatorė, brolis palaikydavo man kompaniją. Brolis nesusiejo savo gyvenimo su menais, nors visada svajoto būti aktorius. Tačiau šeimoje užtenka vieno neapibrėžtos specialybės – dainavimo – atstovo. Brolis turi aktorinių gabumų, jo suvaidintos komiškos scenos mane nepaprastai prajuokina.

G. G.: Ar operos solistai kaip nors ypatingai saugo balsą? Ar drąsiai valgote ledus?

S. S.: Lietuvos dainininkai gyvena kiek kitaip, nei užsienio solistai. Mes galime langus išsišveisti, su mokiniais dirbti, pietus pagaminti, o kitą dieną dainuoti sunkiausią spektaklį. Dėl to esame užsigrūdinę ir tuos ledus galime valgyti. Žinoma, prieš pat spektaklį nerizikuočiau. Tačiau šiaip, jeigu nėra didelio temperatūrų skirtumo, jei nėra labai karšta, mielai valgau ledus. Jei būtume Vakaruose ir reikėtų išlaikyti savo gerą vardą, kur kiekvienas dainavimas gali būti paskutinis, tai gal kitaip į save žiūrėtume. Ten solistas yra visai kitoje dimensijoje nei pas mus. Aš labai džiaugiuosi, kad esu būtent čia, kad nelikau užsienyje, nors turėjau galimybių dirbti Amerikoje, Vokietijoje. Bet gal būtent dėl to, kad nebūčiau galėjusi atsieti savęs nuo savo gyvenimo ritmo, nelikau ten.

G. G.: O ar einate į sceną, kai blogai jaučiatės, kai sergate?

S. S.: Visaip būna. Nebūna taip, kad sirgdama jausčiausi idealiai, tačiau tą išsūki reikia priimti. Yra žmonių, kurie suserga stipriu bronchitu, tačiau yra įvaldę vokalinę techniką, ši jiems padeda. Kai aš dainavau Salomėją, Lietuvoje neturėjau dublerės, o tuo metu kaip tik užklupo ūmus tracheitas, ryte bandau prasidainuoti – jokio garso. Ramiai, po truputį ėmiau dainuoti, „susiradau“ balsą ir vakare atidainavau visą spektaklį.

A. Ž.: Vadinasi, vokalistai ne šiaip sako: „Einu balso paieškoti“ ?

S. S.: Iš tikrųjų, kai balso visiškai nėra, vien psichologiškai tai labai sunku – juk vakare laukia spektaklis, o garsas neatsiranda. Bet aš žinau, kad negaliu sau to leisti.

A. Ž.: Jei galima užkimus rasti balsą, tai gal kiekvienas žmogus gali dainuoti? Tai yra – „surasti“ balsą?

S. S.: Fiziologija, stygos, gomurys ir panašūs dalykai yra viena, bet kaip tai paklus centrinei nervų sistemai, ar pavyks sukontempliuoti techniką – kitas dalykas. Jei puikiai veikia visa centrinė nervų sistema, tuomet – taip.

A. Ž.: Ar yra kita tokia specialybė, kurioje visą organizmą reikia taip sutelkti vienam tikslui?

S. S.: Manau, dainavimas tikrai ne vienintelė specialybė, verčianti absoliučiai mobilizuotis. Juk jei chirurgas nustato vieną diagnozę, o prapjovęs žmogų mato visai kitką, jis nepuola į paniką. Ramiai žiūri, ką turi, ir sprendžia, ką daryti.

A. Ž.: Na, bet chirurgas turi instrumentus, o čia instrumentą reikia surasti savyje, sukaupiant visą dvasinę energiją. Tai ne fortepijonas: kur jis stovi – ten galima groti. Pati primityviausia specialybė – pianistas (*juokiasi*). Provokuoju, žinoma.

S. S.: Labai sunki specialybė. Manau, kad fortepijonas yra vyriška specialybė. Kai moteris kovoja su tuo žvėrimi, instrumentas ne taip skamba. Tik Martha Argerich, Mitsuko Uchida, dar Mūza Rubackytė tai sugeba, jos yra peržengusios tą moters galimybių ribą. Jų aš klausausi. O šiaip – nesuvyriškėkime, tegul moterys dainuoja.

A. Ž.: Jei mes ateitume pas Sigutę Stonytę, ką ji mums pagamintų? Turite firminį patiekalą?

S. S.: Jei reikėtų, „sureguliuočiau“ pudingą varškės pagrindu.

A. Ž.: Automobilį vairuojate?

S. S.: Ne, tegul vairuoja vyrai. Brolis mane išmokė puikiai vairuoti, bet aš nenoriu važiuoti. Aš mėgstu vairuoti, tai malonumas, bet būčiau per daug azartiška vairuotoja, todėl tegul tai daro vyras.

G. G.: Gal automobilyje klausotės muzikos?

S. S.: Tyla – geriausia byla. Retai klausausi muzikos. Jei klausausi, tai Wagnerio uvertiūrų, Mozarto lėtųjų fortepijoninių koncertų dalių. Daugiau – fortepijoninės muzikos.

G. G.: Ar netraukia džiazas?

S. S.: Džiazo nesuprantu, tad negaliu pasakyti, jog mėgstu. Ten – kitas pasaulis. Man artimesnis rokas. Ypač sunkusis rokas. „Aerosmith“, „Queen“, Oz, ką veiktume? Kokia diena tai būtų?

S. S.: Iš ryto būtinai padainuoju. Kaimynai nieko negirdi, mat mūsų namo sienos labai storos. Tačiau kai nedainuoju ar būnu išvykusi ilgesniam laikui, jie vis dėlto paklausia, kodėl manęs nesigirdi. Vadinasi, kaimynai nori klausytis. Jei matau, kad neužklups

lietus, labai mėgstu sėsti ant dviračio... Mėgstu aktyvų laisvalaikį, jei tik jo būna. Tačiau turiu nemažai įsipareigojimų.

G. G.: Kokią literatūrą skaitote lietingą dieną? Ar turite mėgstamiausią rašytoją?

S. S.: Oscaras Wilde'as – mano mėgstamiausias.

A. Ž.: Jei yra tokia Salomėja, kokią ją kuria Sigutė Stonytė, tikrai nustebčiau, jei mėgstamiausias nebūtų Oscaras Wilde'as...

S. S.: Estetika, grožio supratimas Oscaro Wilde'o literatūroje unikalūs. Kaip jis aprašė Salomėjos išvaizdą! Tai nepaprasta... Galbūt pati Wilde'o asmenybė man imponuoja: nesuprastas, daug išskentėjęs, blaškomas likimo.

III dalis. Adagio cantabile

A. Ž.: Ar teko kada sutikti scenos partnerį, kurio gailėtumėtės nesutikusi?

S. S.: Ypatingas buvo Johannesas von Duisburgas „Skrajojančiame olande“. Taip pat labai geras ryšys su Vaidu Vyšniausku „Otele“. Jis traktuoja savąjį Otelą labai ekspresyviai, bet personažo pojūtis yra teisingas ir tikras. Ir mane Vaidas traktuoja ne tiesmukai... Nuostabus partneris. Jis nuolat mokosi iš tų žmonių, kuriais pasitiki.

Apskritai, svarbiausia yra bendravimas su žmonėmis. Visą gyvenimą turėjau laimę bendrauti su neeilinėmis asmenybėmis: Gintaras Varnas su puikia „Pikų dama“, Juozas Statkevičius su savo grožio, estetikos pajautimu, noru padėti artistui, Eimuntas Nekrošius, jaunasis Daniele Rustioni, Jonas Aleksa, pasėjęs tuos grūdus manyje, apie kuriuos kalbėjau anksčiau, Oscaras Wilde'as, Galina Dauguvietytė, mano tėveliai. Tai asmenybės, su kuriomis gyveni. Tai svarbiausia. Vėliau jau tavo reikalas, kaip savyje ugdyti pilnavertį žmogų, žmogų su charakteriu. Manau, jog moteris turi būti įdomi, stipri, šarminga, įtikinanti. Jei dar ir šiandien gaunu pasiūlymų vaidinti, o vaidmenų dar kartais ir atsisakau, vadinasi, gyvenu teisingai.

A. Ž.: Kone visos Jūsų paminėtos asmenybės gana nelengvo būdo, arba tiesiog – sunkiai sugyvenamos...

S. S.: Na, ką reiškia sugyventi. Visi tie žmonės, kuriuos išvardinau, yra pakylėti virš buities, todėl pavykdavo rasti bendrą kalbą, bendrą požiūrį, požiūrį į kūrybą. Reikia stengtis suprasti, reikalauti daugiau iš savęs. Visi žmonės turi savo nuomonę, visi diskutuoja, viskas įvyksta – viskas pasiekama – kūrybiniuose konfliktuose. Aš juos matau kaip labai dvasingus žmones.

A. Ž.: Ateinantys metai, 2013-ieji, yra Verdi ir Wagnerio metai. Kas šiedu titanai Jums? Priešai ar draugai, kolegės kūryboje?

S. S.: Jie labai skirtingi. Kaip juos galima lyginti? Mes, atlikėjai, esame tik mažas sraigtelis, galime pasistengti analizuoti jų kūrybą. Wagnerio kosmosas ir stiprios Verdi moterys – genialu. Jei „Nabuke“ Abigailė gali būti klastinga, negailestinga, o prieš

mirtį gali sudainuoti atgailos ariją – tai labai stipru... Verdi moteris tokia išaukštinta.

A. Ž.: O ar nebaisu scenoje mirti?

S. S.: Tai – labai įdomu. Rimanto Sipario „Fausto“ pastatyme yra scena, kai po viso spektaklio aš jau mirštu, guliu, o man gieda angelų choras – nuostabus jausmas... Pavyzdžiui, kodėl miršta Ledi Makbet, kodėl miršta Elizabetė iš „Tanhoizerio“? Kai žmogus pasako sau „išėsiu“, jis išeina, miršta. Genialios mirtys. Pamenu vokiečių statytą „Tanhoizerį“ (apie 1989 metus): kai Elizabetė miršta, vyrai išneša ją (t. y. mane) ant katafalko. Esu tarsi iš tiesų mirusi – skamba giesmė, o mano kūnas pasidaro toks lengvas... Nuostabi mirtis, visuomet pakylėta. Galbūt dėl to, kad buvo daug dirbta (scenoje, viso spektaklio metu – nelengva partija), vargta. Štai „Likimo galioje“, kai buvome trise scenoje – Vladimiras Prudnikovas, aš ir Badri Maisuradzė, krentu ir tarsi per miglą matau, kaip verkia manęs Badri...

A. Ž.: O ar scenoje sunku pravirkti?

S. S.: Kartais savaime pravirksti, tačiau valia nugali, susiimi, nuryji ašaras ir dainuoji. Didelė laimė, kai aplink yra ypatingi žmonės.

A. Ž.: Ar galima sakyti, jog Sigutė Stonytė šiandien laiminga?

S. S.: Taip (*šypsosi*).

DOSJĖ

Sigutė Stonytė gimė ir vaikystę praleido Klaipėdoje. Vėliau studijavo Lietuvos valstybinėje konservatorijoje (dabar – Lietuvos muzikos ir teatro akademija), prof. Z. Paulausko dainavimo klasėje. Studijas baigė 1982 m. 1985-aisiais debiutavo Lietuvos nacionaliniame operos ir baletų teatre, jo solistė yra ir šiandien. Nuo 1993 m. dėsto solinį dainavimą Lietuvos muzikos ir teatro akademijoje.

1991 m. dainininkė pelnė II premiją (I premija nepaskirta) Tarptautiniame Marian Anderson vokalistų konkurse Merilende (JAV). 1996 m. apdovanota Lietuvos teatro sąjungos „Kristoforo“ prizų už Ledi Makbet vaidmenį G. Verdi operoje „Makbetas“, 1999 m. pelnė Lietuvos operos bičiulių įsteigtą „Kipro“ prizą. 2000 m. Sigutei Stonytei įteiktas Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Gedimino V laipsnio ordinas, o 2004 m. – Nacionalinė kultūros ir meno premija. 2005 m. solistė pripažinta Metų operos soliste („Operos švyturių“ nominacijos).

1992 m. Sigutė Stonytė dalyvavo Verdianaumo festivalyje Ronkolėje (Italija), 1993 – [Savonlinos operos festivalyje](#) Suomijoje (su Lietuvos operos trupe). 2008 m. Tel Avivo operos teatre S. Stonytė dainavo pagrindinę Salomėjos partiją R. Strausso operoje „Salomėja“.

Dainininkė koncertavo daugelyje Europos šalių, Taivane, JAV, Japonijoje, Izraelyje. Dainavo su J. F. Kennedy centro nacionaliniu simfoniniu orkestru (JAV), su Maskvos filharmonijos, Odensės (Danija), Lietuvos nacionaliniu bei valstybiniu, Estijos ir Latvijos simfoniniais orkestrais, su [S. Sondeckio](#) vadovaujamu Lietuvos kameriniu orkestru. Dainavo diriguojant Leo Krämeriui, [Justusui Frantzui](#) (Vokietija), su bosu [Simonu Estesu](#) (JAV). Dainininkė sukūrė pagrindinius vaidmenis R. Strausso „Salomėjoje“, R. Wagnerio „Tanhoizeryje“ (Elizabetė) ir „Skrajojančiame olande“

(Senta), G. Verdi „Traviatoje“ (Violeta), „Nabuke“ (Abigailė), „Makbete“ (Ledi Makbet), „Likimo galioje“ (Leonora), „Aidoje“ (Aida), „Kaukių baliuje“ (Amelija), G. Puccini „Toskoje“ (Toska), „Turandot“ (Liu), C. M. von Weberio „Stebuklingajame šaulyje“ (Agata), Ch. Gounod „Fauste“ (Margarita), P. Čaikovskio „Eugenijuje Onegine“ (Tatjana) ir „Pikų damoje“ (Liza). Solistė taip pat atlieka solo partijas oratorijose ir kantatose, tarp jų J. S. Bacho „Pasijoje pagal Matą“, G. Verdi „Requiem“, A. Brucknerio „Requiem“ ir „Te Deum“, A. Schoenbergo „Gurre-Lieder“, F. Poulenco „Stabat Mater“, A. Honeggerio „Žana d'Ark ant laužo“, B. Britteno „Karo requiem“ ir kt.